

Ministerie van Justitie

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directie Rechtsbestel

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 00

Onderdeel	afdeling Toegang Rechtsbestel	Bij beantwoording de
Datum	5 februari 2007	datum en ons kenmerk
Ons kenmerk	5464903/07	vermelden. Wilt u slechts
Bijlage(n)	1	één zaak in uw brief
Onderwerp	Monitor Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp), Tweede Meting	behandelen.

Hierbij doe ik u toekomen de Monitor Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp), Tweede meting, die in mijn opdracht is uitgevoerd door het onderzoeksinstituut IVA van de Universiteit van Tilburg onder auspiciën van de Raad voor Rechtsbijstand 's-Hertogenbosch. Om verzekerd te zijn van een objectieve, onafhankelijke en wetenschappelijke verantwoorde opzet en inhoud van de monitor is de totstandkoming begeleid door een commissie die onder meer bestaat uit externe wetenschappers en mensen die bij de dagelijkse Wsnp-praktijk betrokken zijn. Deze monitor volgt op de Monitor Wsnp, Nulmeting, die ik u bij brief van 14 oktober 2005 (Kamerstukken II, 2005-2006, 30 300 VI, nr. 12) heb doen toekomen. Verder geeft deze monitor uitvoering aan de op 14 november 2005 aan uw Kamer verzonden nota 'het rijk rond schulden' (Kamerstukken II, 2005-2006, 24 515, nr. 71), waarin reeds wordt aangekondigd dat de monitor Wsnp in de toekomst aandacht zal besteden aan het voorkómen van nieuwe situaties van (risico op) problematische schulden bij personen die gebruik hebben gemaakt van de schuldsanering en in bezit zijn van een schone lei.

Inleiding

De monitor verschaft een cijfermatig en trendmatig beeld van de deelaspecten van de uitvoeringspraktijk van de Wsnp, zoals de aanvraag en instroom van de Wsnp, proces en doorlooptijden, aanbod bewindvoerders, uitkomsten Wsnp-trajecten. Daarnaast beoogt de monitor antwoord te geven op de vraag naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de Wsnp. Inzet is om de monitor in de opeenvolgende jaargangen aan te vullen met de op dat moment actuele politieke en beleidsmatige aandachtspunten.

In de hierboven genoemde nulmeting waren met name de op dat moment beschikbare gegevens over de jaren 1998 tot en met 2004 in de Wsnp-database van de Raad voor Rechtsbijstand 's-

Hertogenbosch het uitgangspunt. In bijgaande monitor worden deze gegevens geactualiseerd tot 1 juni 2006. Bij voorkomende vergelijkingen tussen de verschillende jaren vanaf 1998 zijn echter de gegevens van 2006 buiten de beschouwing gelaten, anders zouden deze gegevens over slechts vijf maanden leiden tot een vertekening door seizoenseffecten.

Daarnaast bevat bijgaande monitor nog een aantal andere specifieke onderwerpen. Het betreft een onderzoek naar het beleid van rechtbanken rond afwijzingen van verzoeken tot toelating tot de Wsnp, een onderzoek naar redenen voor tussentijdse beëindiging van Wsnp-trajecten, een onderzoek naar multiproblematiek bij deelnemers aan de schuldsanering, een onderzoek naar de specifiek voor ondernemers lopende schuldhulpilot in Friesland en een onderzoek naar de onderliggende oorzaken voor schulden. Tevens maakt een uitgebreid onderzoek naar de duurzaamheid van de schone lei, verricht onder personen die gemiddeld drie jaar geleden een schone lei hebben gekregen, deel uit van bijgaande monitor. Hiervoor zijn 235 particuliere huishoudens en 214 (ex-)ondernemers telefonisch geënquêteerd waarmee een representatief beeld is verkregen van de duurzaamheid van de verstrekte schone leien.

Bevindingen tweede meting

Doelstellingen Wsnp

Uit de monitor blijkt dat de hoofddoelstelling van de Wsnp, het bieden van een schone lei, evenals ten tijde van de nulmeting in 71% van de gevallen wordt gerealiseerd. Gedurende het bestaan van de Wsnp is dit percentage vrijwel gelijk gebleven, derhalve kan geconcludeerd worden dat wat betreft de hoofddoelstelling van de Wsnp er sprake is van een consequent positief resultaat.

Verder wordt in bijgaande monitor voor het eerst aandacht besteed aan de vraag naar de doeltreffendheid van de wet op de lange termijn. Het uiteindelijke doel van integrale schuldhulpverlening, met inbegrip van de Wsnp als laatste redmiddel voor de schuldenaar, is het voorkomen dat bij schuldenaren zich in de toekomst opnieuw een problematische schuldsituatie voordoet. Uit het onderzoek naar de duurzaamheid van de schone lei komt naar voren dat het grootste deel van de schuldenaren binnen drie jaar geen nieuwe financiële problemen (betalingsachterstand) meer krijgt. Maar liefst 58% van de (ex-)ondernemers en 47% van de particuliere huishoudens geeft aan inmiddels regelmatig geld te sparen. Slechts een klein deel van de onderzochte groep geeft aan te kampen met nieuwe financiële betalingsachterstanden van meer dan twee maanden, te weten 8% van de particulieren en 10% van de (ex-)ondernemers. De schone lei vanuit de Wsnp betekent dus voor een groot deel van de schuldenaren een duurzaam einde van een moeilijke periode met hoge schulden.

Ten aanzien van de tweede Wsnp-doelstelling, het terugdringen van het aantal faillissementen van natuurlijke personen, kan evenals ten tijde van de nulmeting niet zonder meer een eenduidige conclusie worden getrokken. Vanaf de invoering van de Wsnp tot en met 2004 was het aantal faillissementen van natuurlijke personen lager dan dat van de rechtspersonen terwijl voor de invoering nog het omgekeerde nog gold. In 2005 zijn beide aantallen gelijk. Maar de invloed van

conjuncturele ontwikkelingen en van de ontwikkelingen binnen de schuldhulpverlening maken dat over de effectiviteit van de Wsnp ten aanzien van deze doelstelling moeilijk conclusies te trekken zijn. De gegroeide instroom in de schuldhulpverlening leidt er onder meer toe dat schuldenaren en hun schuldenproblematiek eerder in beeld komen.

Instroom Wsnp

Het aantal nieuwe zaken is landelijk in 2005 ten opzichte van 2004 met 600 gestegen naar 14.600. Wat betreft de afwijzingspercentages zijn er arrondissementaal aanzienlijke verschillen waar te nemen. Verklarende factoren zijn de verschillen in het rechterlijk beleid van rechtbanken en van gerechtshoven en verschillen in selectiviteit van het minnelijk traject. De verwachting is dat de strengere toelatingscriteria die het wetsvoorstel tot herziening van de Wsnp (29 942) introduceert hierin ook meer uniformiteit zullen aanbrengen.

Aanbod bewindvoerders

Voorts is een belangrijke bevinding dat het aantal bewindvoerders nog steeds goed op peil is. Weliswaar is het absolute aantal bewindvoerders gedaald van 1300 naar 1180, doch dit heeft administratieve redenen. Volgens de Raad voor Rechtsbijstand 's-Hertogenbosch, die het bewindvoerdersregister beheert, zijn de uitgeschreven bewindvoerders al enige tijd niet meer actief of slechts overgegaan naar een nieuwe werkgever. Uit inventarisaties bij de gerechten, maar ook uit het gemiddelde aantal zaken per bewindvoerder dat in elk arrondissement onder de 35 ligt, blijkt juist dat er landelijk en regionaal voldoende bewindvoerderscapaciteit is.

Multiproblematiek

Aan circa eenderde van de betrokkenen is ook gesubsidieerde rechtsbijstand verleend door een toegevoegde rechtsbijstandverlener. Schuldenaren in de Wsnp krijgen relatief vaak rechtsbijstand op het gebied van personen- en familierecht, verbintenissenrecht, huur- en woonrecht, sociale zekerheidsrecht en faillissementsrecht. Hierbij valt op dat schuldenaren die een toevoeging hebben gehad, een grotere kans hebben op een tussentijdse beëindiging met faillissement.

Omzetting Wsnp naar faillissement

Het percentage tussentijdse beëindigingen van schuldsaneringen die uitmonden in een faillissement, schommelt al jaren omstreeks 15% van alle beëindigde zaken. Wel heeft er een verschuiving plaatsgevonden in de hoofdredenen voor omzetting in faillissement. In 2000 was de belangrijkste reden nog het benadelen van schuldeisers, terwijl in 2005 het niet nakomen van de informatieplicht door de schuldenaar het vaakst voorkomt. Opmerkelijk is verder dat maar liefst bij 20% van de particulieren het niet voldoende inspanssen om werk te zoeken in 2005 een (bijkomende) reden voor omzetting van de schuldsanering in faillissement vormt, terwijl dit in 2000 slechts bij 3% werd opgevoerd. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de vernieuwde richtlijnen voor schuldsaneringen van het landelijke overleg van rechters-commissarissen insolventies (Recofa) die op 1 oktober 2005 in werking zijn getreden. Hierin wordt namelijk de inspanningsverplichting van de deelnemer aan de Wsnp om werk te zoeken aangescherpt.

Pilot Schuldhulpverlening aan Ondernemers

Vanaf eind 2003 wordt in Friesland de zogenaamde pilot Schuldhulpverlening aan Ondernemers gesubsidieerd door de ministeries van EZ, Justitie en SZW, opdat een model wordt ontwikkeld voor professionele minnelijke schuldhulpverlening aan ondernemers. Daarbij ligt het accent op het onderzoek naar de mogelijkheid van een doorstart van de onderneming en het stimuleren en begeleiden daarvan, dan wel een tijdige bedrijfsbeëindiging. Uit de monitor blijkt dat het percentage ondernemingszaken in de Wsnp dat eindigt in een faillissement in dit arrondissement sindsdien sterk is gedaald (van 25% in 2003 naar 7% in 2005), terwijl landelijk er sprake is van een vrij constant percentage van faillissementen van 20%.

Toekomstige monitoren

Ik ben voornemens om in de toekomstige monitoren aandacht te besteden aan de effecten van het wetsvoorstel tot herziening van de Wsnp (29 942) op de uitvoeringspraktijk van de Wsnp, indien dit wetsvoorstel, zoals het thans aanhangig is bij de Eerste Kamer (Kamerstukken I, vergaderjaar 2006-2007, 29 942, A), wordt verheven tot wet.

Onder meer zal dan aandacht worden besteed aan de mogelijkheid voor de rechter om een gedwongen schuldregeling op te leggen aan een schuldeiser die in redelijkheid niet een buitenwettelijke schuldregeling had mogen weigeren (287A Faillissementswet nieuw). Dit onderdeel van voornoemd wetsvoorstel strekt namelijk onder meer ter ondersteuning van de derde doelstelling van de Wsnp, het bevorderen van de bereidheid van schuldeisers tot het aangaan van een minnelijk akkoord met de schuldenaar.

Volgens planning zal de eerstvolgende monitor in het najaar van 2007 worden uitgebracht.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Justitie,

